

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 124/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 281/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 281/2003 porušil základné právo spoločnosti P., s. r. o., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Spoločnosti P., s. r. o., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Spoločnosti P., s. r. o., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 794 Sk (slovom päťtisícšesťdesiatštyri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý uhradiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. M., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 5. apríla 2006 č. k. I. ÚS 124/06-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s'ťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 281/2003.

2. Z prijatej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka podala 11. októbra 2003 návrh na vykonanie exekúcie. Uznesenie okresného súdu (vydané 14. apríla 2004 vyšším súdnym úradníkom), ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie bolo doručené s'ťažovateľke 4. mája 2004. Odvolanie s'ťažovateľky zo 7. mája 2004 bolo zamietnuté uznesením (vydaným 21. februára 2006 sudcom), ktoré jej bolo doručené 6. marca 2006. Toto uznesenie napadla s'ťažovateľka 8. marca 2006 odvolaním. Konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. 25 Er 281/2003, nebolo doteraz právoplatne

skončené. Sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu (aj predsedovi Krajského súdu v Trnave) sťažnosť na prietahy v konaní. Uvedený postup okresného súdu považuje sťažovateľka za porušenie ňou označených základných práv garantovaných ústavou a dohovorom.

3. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia základných práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru žiadala priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk z dôvodu spôsobeného „navodením právnej neistoty zo strany súdu a ním zapríčineným porušením uvedených ústavných práv ...“. Zároveň žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania spočívajúcu „... v dvoch úkonoch právnej služby po 2 733 Sk a dvoch režijných paušáloch po 164 Sk ...“, t. j. spolu sumu 5 794 Sk.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom z 22. mája 2006 písomne vyjadril okresný súd (Spr 864/06). K uvedenému vyjadreniu zaujal stanovisko podaním zo 7. júna 2006 právny zástupca sťažovateľky.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokladov, z písomných vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 28 Er 281/2003 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Súdny exekútor Mgr. V. C., B., 29. októbra 2003 požiadal okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na návrh sťažovateľky proti povinnému M. B., T., na vymoženie 14 082 Sk istiny s prísl. a trov exekúcie. Exekučným titulom bola notárska zápisnica č. N 2385/03, NZ 69699/03 z 12. augusta 2003 napísaná na Notárskom úrade notárom JUDr. O. Ď. so sídlom v P.

Okresný súd 16. februára 2004 vyzval exekútora, aby predložil výpis z Obchodného registra oprávnenej (sťažovateľky). Výpis bol predložený 3. marca 2004.

Okresný súd (vyšší súdny úradník) 14. apríla 2004 uznesením č. k. 25Er 281/2003.15, Ex 795/2003 žiadosť o udelenie poverenia na výkon exekúcie zamietol (notárska zápisnica nebola v súlade so zákonom – povinný nebol osobne pri jej spísaní). Uznesenie sa nedoručilo povinnému (vrátené poštou 3. mája 2004 ako „*adresát neznámy*“).

Sťažovateľka sa 7. mája 2004 proti uzneseniu odvolala.

Okresný súd požiadal 8. augusta 2005 právneho zástupcu sťažovateľky, aby k odvolaniu predložil riadnu plnú moc (splnomocnenie predložené 6. septembra 2005).

Okresný súd 24. novembra 2005 požiadal Okresné oddelenie PZ T. o doručenie zásielky povinnému.

Okresné oddelenie PZ T. 19. decembra 2005 vrátilo zásielku späť, lebo sa ju nepodarilo doručiť adresátovi.

Okresný súd (sudkyňa) 21. februára 2006 uznesením žiadosť o udelenie poverenia na výkon exekúcie zamietol. (Notárska zápisnica je v rozpore so zákonom – advokátsky koncipient na základe substitučnej plnej moci uznal dlh za povinného a súhlasil s výkonom exekúcie. Advokát, za ktorého jeho koncipient konal, nemal riadnu plnú moc od povinného a ani nemal jeho súhlas na udelenie splnomocnenia inej osobe.) Uznesenie bolo doručené exekútorovi a právnenému zástupcovi sťažovateľky 6. marca 2006. Zásielku adresovanú povinnému vrátila pošta 8. marca 2006 späť s poznámkou „*adresát neznámy*“.

Proti uzneseniu podala sťažovateľka 14. marca 2006 odvolanie.

Podľa pokynu doručeného súdnej kancelárii 27. apríla 2006 bolo 4. mája 2006 uznesenie opäť doručované povinnému a pripravená predkladacia správa pre Krajský súd v Trnave.

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Er 281/2003 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“

2. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 22. februára 2006 vykonala prehľad úkonov súdu od nápadu veci a k predmetu sťažnosti uviedla: „... *Problémom v tejto veci je skutočnosť, že vo veci boli splnomocnení viacerí advokáti na zastupovanie oprávneného, ktorý nedostatok sa súd snažil odstrániť, z tohto dôvodu tiež došlo k určitým prietáhom v konaní ...*“

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu v stanovisku zo 7. júna 2006 okrem iného uviedla: „... *So stanoviskom Okresného súdu Trnava nesúhlasím z dôvodov uvedených v podanom podnete, pričom sťažnosť považujem naďalej za opodstatnenú ...*“.

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého

jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je exekučné konanie, ktoré sa začalo 29. októbra 2003 a dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.

4.2. Ústavný súd je toho názoru, že uvedená dĺžka konania v posudzovanej veci nebola závislá od jej právnej zložitosti. Taktiež faktická zložitosť veci nemala podstatný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

4.3. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu podstatnú okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

4.4. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priesťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné priesťahy v obdobiach

- od 7. mája 2004 (odvolanie sťažovateľky) do 8. augusta 2005 (výzva sťažovateľke), t. j. v trvaní 15 mesiacov;

- od 6. septembra 2005 (doručenie splnomocnenia) do 21. februára 2006 (uznesenie o zamietnutí žiadosti), t. j. v trvaní vyše piatich mesiacov

keď okresný súd v dobe trvajúcej spolu vyše 21 mesiacov bol bezdôvodne nečinný. Uvedenú dobu nečinnosti okresného súdu považuje ústavný súd za neprimerane dlhú

k doterajšie dobe konania vo veci (vyše dvoch rokov a ôsmich mesiacov) od jej nápadu (29. októbra 2003) až dosiaľ.

4.5. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. Prikázať okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov (aj keď to sťažovateľka nenavrhol) považoval ústavný súd v danej etape konania za nedôvodné pretože vo veci bude prebiehať odvolacie konanie pred krajským súdom.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk z dôvodov uvedených v bode 3 I. časti odôvodnenia nálezu.

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.3 tejto časti) považuje za primerané v ňou požadovanej sume 15 000 Sk.

6.3. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 20. marca 2006 a vyjadrenie zo 7. júna 2006. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 výpočtového základu 16 381 Sk) je 2 730 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 164 Sk sumu 2 894 Sk. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 8 682 Sk. Keďže sťažovateľka žiadala náhradu trov konania (za dva úkony právnych služieb) v sume 5 794 Sk, ústavný súd rozhodol v súlade s jej návrhom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2006